

NATIONAL
CERVICAL SCREENING
PROGRAM

A joint Australian, State and Territory Government Program

Upute da bolje razumijete **nalaze testa**
za otkrivanje raka vrata maternice

U ovoj brošuri ćete naći informacije kako biste bolje razumjeli nalaze testa za otkrivanje vrata maternice.

Vaš liječnik će s Vama razgovarati o nalazima i koje sljedeće korake treba poduzeti.

Važno je da ako u bilo kojem trenutku primijetite ikakve simptome, kao na primjer abnormalno krvarenje, bolove ili iscjedak iz vagine, smjesta trebate otići svom zdravstvenom radniku.

TEST ZA OTKRIVANJE RAKA VRATA MATERNICE

Novi test za otkrivanje raka vrata maternice je sličan Papa testu. Novi test za otkrivanje raka vrata maternice se temelji na najnovijim medicinskim i znanstvenim istraživanjima i djelotvorniji je u ranom otkrivanju virusa koji je uzročnik abnormalnih pojava na vratu maternice.

Sada se više zna o tome kako nastaje rak vrata maternice. Rak vrata maternice se rijetko pojavljuje, a obično treba 10 ili više godina da bi virus koji je uzročnik većine prekanceroznih abnormalnosti izazvao rak vrata maternice.

Očekuje se da će izmjene u Nacionalnom programu za otkrivanje raka vrata maternice (National Cervical Screening Program) nakon uvođenja novog testa za otkrivanje raka vrata maternice od ove vrste raka zaštititi oko 30% više žena nego ranije.

Što se otkriva testom za otkrivanje raka vrata maternice?

Testom za otkrivanje raka vrata maternice se otkriva infekcija čiji je uzročnik humani papilomavirus (HPV) u stanicama vrata maternice.

HPV je toliko rasprostranjen da je mnogo osoba u nekoj fazi života njime inficirano a da to uopće ne znaju, jer obično nemaju nikakvih simptoma.

Što je HPV?

Postoje brojne vrste HPV infekcija, a većina ih zahvaljujući imunom sustavu tijela prirodno nestane u roku od godinu ili dvije, ne stvarajući nikakve probleme.

HPV je vrlo česta infekcija koja se prenosi tijekom spolnog odnosa izravnim kontaktom s osobe na osobu. HPV je toliko učestala pojava da od toga brojne osobe obole u nekoj fazi života a da to ni ne znaju, jer obično nema nikakvih simptoma.

U rijetkim slučajevima, neke vrste HPV infekcije kojih se tijelo samo ne oslobodi mogu dovesti do abnormalnih promjena u stanicama vrata maternice.

NALAZI TESTA ZA OTKRIVANJE RAKA VRATA MATERNICE

Što nalaz mog testa znači?

Vaš zdravstveni radnik će s Vama razgovarati o nalazima Vašeg testa za otkrivanje raka vrata maternice.

Mogući nalazi uključuju:

- Ponavljanje testa za pet godina
- Ponavljanje HPV testa za 12 mjeseci
- Uputnicu specijalisti
- Nezadovoljavajući nalaz testa

Ponavljanje testa za pet godina

Vaši nalazi pokazuju da nemate HPV infekciju.

Nacionalni program za otkrivanje raka vrata maternice će Vam za pet godina poslati poziv da ponovno dođete na test za otkrivanje raka vrata maternice. Najnovija medicinska i znanstvena istraživanja pokazuju da je sigurno ako test ponovite nakon pet godina.

Ponavljanje HPV testa za 12 mjeseci

Vaši nalazi pokazuju da ne trebate daljnje pretrage, ali da nakon 12 mjeseci trebate ponoviti test.

To znači da imate HPV infekciju koje će se tijelo samo vjerojatno osloboditi u roku od sljedećih 12 mjeseci.

Ponavljanjem testa nakon 12 mjeseci se provjerava je li infekcija nestala, kako bi bilo sigurno da nakon toga test obavljate svakih pet godina.

Ako ponovljeni test pokaže da još uvijek imate HPV infekciju, možda trebate daljnje pretrage koje obavlja specijalist. To ne znači da imate rak. Za nastanak raka vrata maternice treba oko 10 do 15 godina nakon HPV infekcije, a do toga rijetko dođe.

Uputnica specijalisti

Nalazi Vašeg testa pokazuju da imate vrstu HPV infekcije koja zahtijeva daljnje specijalističke pretrage, ili je test pokazao da postoje abnormalnosti koje se moraju liječiti.

To ne znači da imate rak. Za nastanak raka vrata maternice treba oko 10 do 15 godina nakon HPV infekcije, a do toga rijetko dođe.

Dobit ćete uputnicu za specijalistu za daljnje pretrage, koje se zovu kolposkopija (pogledajte “Što je kolposkopija” za daljnje informacije).

Ako ste dobili ovakve nalaze, vrlo je važno da se pridržavate uputa svog zdravstvenog radnika.

Nezadovoljavajući nalaz testa

Nezadovoljavajući nalaz testa ne znači da nešto nije u redu. Nezadovoljavajući nalaz znači da se Vaš uzorak nije mogao ispravno obraditi i stoga je važno da se test ponovi nakon šest tjedana.

Do nezadovoljavajućeg nalaza testa dolazi kad se Vaš uzorak ne može laboratorijski točno obraditi. Do toga dolazi iz niza razloga; na primjer, ako se u prikupljenom uzorku nalazi premali broj stanica.

Abnormalnosti se obično liječe jednostavno i uspješno, ukoliko ih se rano otkrije. Ako ih se ne liječi, povećava se opasnost da dođe do raka vrata maternice.

Testom za otkrivanje raka vrata maternice se želi spriječiti ta vrsta raka. Ako ste nervozni ili zabrinuti, razgovarajte sa svojim zdravstvenim radnikom.

Abnormalnosti se obično liječe jednostavno i uspješno, ukoliko ih se rano otkrije. Ako ih se ne liječi, povećava se opasnost da dođe do raka vrata maternice.

Testom za otkrivanje raka vrata maternice se želi spriječiti ta vrsta raka. Ako ste nervozni ili zabrinuti, razgovarajte sa svojim zdravstvenim radnikom.

ŠTO SE DOGAĐA KAD DOBIJETE UPUTNICU SPECIJALISTI?

Ovisno o Vašim nalazima, Vaš zdravstveni radnik Vas može uputiti specijalisti na daljnje pretrage. Sljedeće informacije objašnjavaju neke od postupaka i tretmana.

Što je kolposkopija?

Kolposkopija je pregled vrata maternice. Ovaj pregled specijalist obavlja pomoću specijalnog mikroskopa koji se zove koloskop, a izgleda kao dalekozor na stalku i povećava sliku vrata maternice. Kolposkopiju obavlja specijalist, obično ginekolog. Vaš liječnik Vam može pomoći da izaberete kome ćete otići na kolposkopiju.

Kako se obavlja kolposkopija?

Kad dođete na zakazani pregled, u redu je ako upitate sve što želite znati o tom testu. Zamolite specijalistu da Vam tijekom cijelog pregleda objašnjava što radi, ako će Vam to olakšati pregled.

Za pregled kolposkopijom, trebate leći na krevet za preglede i osloniti noge, u sličnom položaju kao za test za otkrivanje raka vrata maternice. Kao i kod testa za otkrivanje raka vrata maternice, specijalist će Vam u vaginu umetnuti spekul. Zatim će na vrat maternice dodati posebnu tekućinu koja naglašava bilo kakve abnormalne dijelove.

Nakon toga, specijalist će kroz kolposkop pažljivo pregledati vrat maternice. Sam kolposkop Vam ne ulazi u tijelo.

Ovaj pregled obično traje oko 10 – 15 minuta i većina osoba ne osjeti nikakvu bol. Ali može biti neudobno osjetiti spekul u vagini.

Upitajte svog specijalistu što to znači ako se tijekom pregleda nešto otkrije.

Što je biopsija?

Ako se prilikom kolposkopije dijelovi vrata maternice učine abnormalni, može se uzeti mali uzorak tkiva (biopsija) sa bilo kojih dijelova vrata maternice koji izgledaju abnormalno. Taj uzorak se šalje na laboratorijske pretrage.

Može proći dva tjedna prije nego što se rezultati pretraga vrata natrag Vašem zdravstvenom radniku. Trebate zakazati razgovor sa svojim zdravstvenim radnikom i porazgovarati o nalazima i liječenju (ako je potrebno).

Ako obavite biopsiju, možete kratko vrijeme osjećati bol. Izbjegavajte naporene vježbe tijekom 24 sata nakon biopsije, i najbolje je dan ili dva izbjegavati spolni odnos. Možete se istuširati, ali izbjegavajte plivanje, kupanje i spa-kupke dan ili dva.

Ovim mjerama opreza se smanjuje rizik od krvarenja i/ili infekcije. Možda ćete nekoliko sati imati iscjedak i 'mrlje', pa je dobro da na zakazanu biopsiju ponesete tanke higijenske uloške.

Liječenje kod abnormalnosti

Ako se tijekom kolposkopije otkrije neka abnormalnost, možda trebate daljnje liječenje. Vaš zdravstveni radnik će s Vama porazgovarati o opcijama za liječenje koje su najprikladnije za Vašu osobnu situaciju.

Opcije liječenja mogu uključiti odstanjivanje tkiva ekscizijom (ili isjecanje omčicom), laserom ili konizacijom. Sljedeći odlomci ukratko objašnjavaju svaku od tih opcija liječenja.

Ekscizija ili isjecanje omčicom

Tijekom ove operacije, abnormalne stanice se pomoću žičane omčice isjecaju s vrata maternice.

Operacija traje 15 – 30 minuta. Kod većine žena se ova operacija obavlja pod lokalnom anestezijom, ali ponekad je potrebna opća anestezija. Ako se preporučuje ili bira opća anestezija, može biti potreban jednodnevni boravak u bolnici.

Laser

Kod postupka laserom, abnormalne stanice se odstranjuju pomoću laserske zrake. Operacija traje 15 – 30 minuta. Kod većine žena se ova operacija obavlja pod lokalnom anestezijom, ali ponekad je potrebna opća anestezija. Kao i kod isjecanja omčicom, ako se preporučuje ili bira opća anestezija, može biti potreban jednodnevni boravak u bolnici.

Konizacija

Kod ovog manjeg kirurškog zahvata, odstranjuje se dio vrata maternice s abnormalnim stanicama, u obliku konusa. Obično je potrebna opća anestezija, a može trebati i dan ili noć oporavka u bolnici.

Ova operacija se preporučuje kod se abnormalne stanice nalaze više u vratu maternice i/ili utječu na stanice u žlijezdama. Stanice u žlijezdama se nalaze visoko u vratu maternice.

Opaska: Nakon bilo kojeg od ovih zahvata za uklanjanje abnormalnosti ne smijete plivati, koristiti tampone, niti imati spolni odnos tri ili četiri tjedna dok se vrat maternice ne oporavi. Naporne vježbe treba izbjegavati sedam do deset dana, jer to povećava rizik od krvarenja i infekcije.

Vrlo je važno da se pridržavate uputa svog zdravstvenog radnika.

ČESTO POSTAVLJANA PITANJA

Hoće li liječenje smanjiti moje šanse za trudnoću?

Neke vrste zahvata, kao što je konizacija ili isjecanje omčicom, mogu oslabiti vrat maternice. Iako je i dalje moguće da ostanete trudni, možda će vrat maternice trebati ojačati šavom, čime se smanjuje opasnost od spontanog pobačaja. Važno je da svog zdravstvenog radnika upozorite o tome koje ste zahvate u prošlosti imali na vratu maternice.

Kako sam dobila HPV?

Humani papilomavirus (HPV) se prenosi tijekom spolnog odnosa izravnim kontaktom s osobe na osobu. HPV možete dobiti kod prvog spolnog odnosa, i od samo jednog seksualnog partnera.

Većina osoba će u nekoj fazi života imati HPV infekciju, ali tijelo se obično samo oslobodi tog virusa. Taj virus je toliko uobičajen da se smatra normalnim dijelom seksualno aktivnog života.

Kondomi mogu donekle spriječiti HPV infekciju, ali obično ne pokrivaju svu kožu genitalija. Vrijeme koje protekne od HPV zaraze do raka vrata maternice je obično 10 – 15 godina.

Mogu li i lezbijke, homoseksualci, biseksualci, osobe koje mijenjaju spol (LGBTI) isto dobiti infekciju ovim virusom?

Da, HPV infekciju može dobiti svaka osoba koja ima spolni odnos pri kojem koža genitalija dolazi u kontakt s kožom druge osobe bilo kojeg spola.

Trebam li izbjegavati spolne odnose ako imam HPV?

Nema razloga da prestanete spolne odnose ako Vaš test za otkrivanje raka vrata maternice pokaže HPV.

HPV virus je vrlo često prisutan i nema načina da znate da li Vaš partner ima ili je ikad imao ovu vrstu virusa, jer se tijelo najčešće tog virusa samo oslobodi a da taj virus ne izazove nikakve probleme.

Trebam li svom partneru reći da imam HPV?

Pošto virus dugo može biti pritajen, ako imate HPV to ne mora značiti da ste Vi ili Vaš partner bili nevjerni. HPV može dugo vremena ostati neaktivan. Za većinu osoba je nemoguće znati kada ili od koga su dobili HPV infekciju.

HPV može biti uzročnik i kod spolnih bradavica i drugih vrsta raka, kao na primjer raka na anusu, vagini, grlu, vulvi ili penisu. Ako imate HPV, možete odlučiti da o tome porazgovarate sa svojim partnerom. Hoćete li s partnerom razgovarati o nalazima svog testa za otkrivanje raka maternice je isključivo Vaša odluka.

Ako Vas brine da biste na svog partnera mogli prenijeti HPV, za daljnji savjet se obratite svom zdravstvenom radniku.

Kako se liječi HPV?

Ne postoji lijek za HPV. U većini slučajeva, imunosni sustav tijela ga se sam s vremenom oslobodi, i ne ostavlja nikakve dugoročne posljedice. Većina osoba s HPV virusom nema nikakvih simptoma i nikad ni ne znaju da su ga imali. Promjene na stanicama vrata maternice kojima je uzročnik HPV, a koje se otkriju testom za otkrivanje raka vrata maternice, treba popratiti dodatnim testovima, i po potrebi liječiti.

Spolne bradavice prouzročene nekim vrstama HPV virusa može liječiti Vaš zdravstveni radnik.

Mogu li ponovno dobiti HPV infekciju?

Postoje različite vrste HPV virusa. Kad ste jednom zaraženi nekom vrstom HPV virusa, malo je vjerojatno da se ponovno zarazite istim virusom, pošto tijelo obično postane imuno na tu vrstu. Međutim, virus može dugo ostati neaktivan u tijelu, i nakon dugog niza godina ponovno postati aktivan. Stoga, čak i ako više nemate spolne odnose, ili ako imate samo jednog partnera, trebate nastaviti s testom.

Primila sam HPV cjepivo. Mogu li ipak dobiti HPV infekciju?

Da. Čak i ako ste se cijepili protiv HPV virusa, trebate nastaviti s redovitim testom za otkrivanje raka vrata maternice. Postoje brojne vrste HPV virusa, a HPV cjepivo Vas ne štiti od svih njih. Možda ste spolnim odnosom dobili HPV prije nego što ste primili cjepivo. HPV cjepivo Vas ne štiti od HPV infekcija koje ste prethodno dobili.

Trebam li primiti HPV cjepivo?

HPV cjepivo najbolje djeluje ako se primi prije izloženosti HPV virusu, prije nego što postanete seksualno aktivni. Ako ste već bili izloženi HPV virusu, djelotvornost cjepiva može time biti smanjena.

U Australiji se HPV cjepivo daje mladima, preko programa cijepjenja u školama, i odobreno je za djevojčice i žene stare između 9 – 45 i dječake i muškarce stare između 9 – 26 godina. Sa svojim zdravstvenim radnikom porazgovarajte kakvu bi korist to imalo za Vas. Cjepivo se može kupiti izvan subvencioniranog školskog programa; Vaš zdravstveni radnik Vam može dodatno naplatiti za konzultaciju. Trenutačno se preporučuju tri doze cjepiva.

Cjepivo je bezopasno i štiti od dvije HPV vrste (tip 16 i 18) koje su uzročnik oko 70 posto slučajeva raka vrata maternice, te nekih vrsta raka čmara, vagine, grla, vulve i penisa. Štiti i od dva HPV tipa koji ne uzrokuju rak, ali koji su uzročnici u 90 posto slučajeva spolnih bradavica.

GDJE MOGU DOBITI VIŠE INFORMACIJA?

Ako Vam engleski nije prvi jezik i trebate pomoć, molimo nazovite Službu prevoditelja i tumača na **13 14 50**. To košta isto kao i lokalni telefonski poziv.

NACIONALNI PROGRAM ZA OTKRIVANJE RAKA VRATA MATERNICE

Ako želite saznati više o testu za otkrivanje raka vrata maternice i bolje razumjeti kako taj program funkcionira u Australiji, posjetite internet stranicu Nacionalnog programa za otkrivanje raka vrata maternice ili nazovite **13 15 56**.

www.cancerscreening.gov.au/cervical

NACIONALNI REGISTAR ZA OTKRIVANJE RAKA VRATA MATERNICE

Ako želite ažurirati svoje kontakt podatke i vidjeti kad je rok za Vaš sljedeći test za otkrivanje raka vrata maternice, molimo nazovite **1800 627 701**.

Nacionalni program za otkrivanje raka vrata maternice je zajednički program australske Vlade, te Vlada saveznih država i teritorija.

NACIONALNI HPV REGISTAR CIJEPLJENJA

Ako želite provjeriti jeste li već primili HPV cjepivo, uključujući koliko ste doza dobili, molimo posjetite internet stranicu Nacionalnog HPV registra cijepljenja ili nazovite 1800 478 734.

www.hpvregister.org.au